

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 222. — ŠTEV. 222.

NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 22, 1922. — PETEK, 22. SEPTEMBRA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

ANTANTA SE BO POGAJALA S TURKI

Osem sil, med njimi tudi Japonska, se bo pogajalo glede uravnave iztočnega problema. — Rusija izključena. Nove zahteve kemalistov. — Izgledi glede miru ugodnejši. — Dogovor med lordom Curzonom in Poincarejem.

Poroča Edwin James.

Pariz, 21. septembra. — Zavezniški zastopniki, ki so se večeraj popoldne sestali na Quai d'Orsay, niso mogli izdati definitivnega poziva na konferenco, ki naj bi sestavila novo pogodbo s Turčijo, kajti Turki so postavili nove zahteve, da naj se Grki tekom mirovnih pogajanj umaknejo iz Tracije ter prepuste deželo Turkom.

Francoski in Italijani so bili za to, da se ugotovi prošnji ali zahtevi Kemala, kajti mnenja so, da so Turki upravičeni dobiti Tracijo ter jo lahko dobe že sedaj. Lord Curzon, angleški minister za zunanje zadeve, pa ni mogel sprejeti predloga in konferenca je bila odložena do petka, ko bo dobil od svoja navodila iz Londona.

Angleški in italijanski vdeleženci na konferenci so sklenili, da bo čimprej mogoče sklicana konferenca glede miru s Turčijo, da pa ne bosta vključeni niti Rusija, niti Bolgarska. Na mirovni konferenci s Turčijo bodo zastopane Anglija, Francija, Italija, Japonska, Grška, Jugoslavija, Rumunska in Turčija.

Novo turško stališče kaže, da so se bolj ojačili svojo dosedanje politiko. Do večeraj so bili baje zadovoljni, če bi jim zavezniki obljubili, da bodo eventualno dobili iztočno Tracijo. Nova poslanica kemalistov pa zahteva umaknitev Grkov zapadno od reke Marice in turškoasedenje do dotičnega nevtralnega ozemlja. S tem ter z zagotovilom zavezniškov, da bodo dobili Carigrad, so Turki pripravljeni ustaviti svoj pohod, dokler se ne bo konferenca sestala.

Kljub temu pa ni položaj tako enostaven kot izgleda na prvi pogled. Angleži so mnenja, da bi dali nacionalističnim Turkom povsem neprimeren ugled, če bi jim nudili že sedaj preveč koncesij. Izgledalo bi lahko kot da stavljajo spravljive pogoje zmagovalni armadi. Treba se je nadejati spomniti, da bi bilo težko spravi v soglasje angleško politiko vzdržanja prostosti oziroma uresničenjem vseh turških aspiracij. Na drugi strani pa zahtevajo udejstvovanje francosko-turške politike, da se Francozi in Turki ne spoprimajo med seboj v boj. Nekako v sredini teh dveh točk naziranja leži možnost zavezniškega dogovora.

Zelo vrjetno je, da se bosta skušala še danes lord Curzon in Poincare dogovoriti glede programa za vzdržanje nevtralnosti oziroma, če bi se tega ne uveljavilo vnaprej, je le malo vrjetnosti, da bi mogla biti mirovna konferenca uspešna. Uspeh je na vsak način odvisen od dogovora med obema glavnima igralcema v igri, ki se odigrava na iztočnem koncu Sredozemskega morja.

Francosko javno mnenje je bilo večeraj zvečer odločno optimistično. Domneva se, da bodo umaknili svoje čete iz bližine Čanaka, s čemur bodo postali Turki gospodarji azijske strani oziroma, če povračilo za te angleške koncesije bodo obljubili Francozi, da se bodo zavzemali za medzavezniško kontrolo oziroma, najbrž na Galipoli. Splošno domnevalo tukaj, da se bo sestala mirovna konferenca v pričetku meseca oktobra.

Diplomatje izdelujejo baje formulo, ki bo omogočila Angležem umakniti častno svoje čete s Čanaka. Ta formula bo najbrž zavzela obliko sklepa zavezniškov, da poverijo zastraženje oziroma morariškim silam, ne pa silam na kopnem. S pomočjo take formule bi Lloyd George lahko pojas-

nil izpremembo v svojih načrtih kot so bili objavljeni v poloficielnem ugovoru, ki je bilo izdano v Londonu preteklo soboto.

Izvedel sem nadalje, da je predlagal Poincare angleškemu ministrskemu predsedniku, naj se zastraženje oziroma pri Dardanelah poveri Ligi narodov. Ta načrt bi zahteval utrdbe na gotovih strateških točkah kot naprimer Galipoli in stražo bi se poverilo kakšni nevtralni sili, vredni zaupanja, seveda pod vodstvom Lige. Angleži niso za utrdjenje strateških točk ter pravijo, da je boljše, če ostanejo neutrjene.

ANGLEŠKE MUNICIJSKE TOVARNE NAJ OBRATUJEJO PO 24 UR NA DAN.

Pariz, Francija, 19. sept. — Angleška vlada je zapovedala, da morajo vse municijske tovarne v Združenem kraljestvu obratovati po 24 ur na dan.

Iz tega je jasno razvidno, da smatra Anglija turško vprašanje za izvanredno resno.

Vatikan in južno-tirolski Nemci.

Iz Rima poročajo, da je Vatikan ločil deset nemških dekanih od tridentske nadškofije ter jih pridelil upravi brixenskake škofa. a vatikanska odredba pa je le začasna. Brixenska škofija, ki obsega tudi severno Tirolsko in Vorarlbersko, obsega torej vse ozemlje od Bodenskega jezera do jezičkovne meje pri San Michele. Tridentška nadškofija obsega torej samo laški del južne Tirolske.

NEMŠKI SOCIJALISTI ZA VSTOP NEMČIJE V LIGO.

Zeneva, Švica, 21. septembra. V tukajšnjih krogih Lige narodov je vzbudila precej zanimanja vest, da je nemška socijalistična konvencija pozvala nemško vlado, naj naprosi za vstop v Ligo narodov. Delegati, ki so izvršili največ aktivnega dela v Ligi, so izjavili danes, da bi bila Nemčija sprejeta v Ligo, če bi naprosila za sprejem.

KOLEDAR za 1923 bo izšel 23. sept.

Koledar je bolj obširen, kot je bil pretekla leta; vsebuje 192 STRANI opremljen je s finimi trdimi platnicami, ter presegajo glede zanimivih romanov, pripovedi, poučnih član- kov in slik vse dosedanje.

Cena je s poštnino samo 40 centov za Jugoslavija je ista cena.

SLOVENSKA PUBL. CO. 82 Cortlandt Street New York

ZANONETNA MORILNA ZADEVA V NEW BRUNSWICK, N. J.

PREDSEDNIK HARDING ZA PREPREČENJE POŽAROV

Predsednik Harding pravi, da uniči v Ameriki ogenj več lastnine kot v katerikoli drugi deželi sveta.

Washington, D. C., 21. sept. — Predsednik Harding je objavil danes poklamacijo, v kateri določa dan 9. oktobra kot dan za preprečenje požarov po celi deželi.

V tej svoji proklamaciji pravi, da predstavlja škoda povzročena od požarov v Združenih državah od leta do leta naravnost prese- netljivo visoke svote in da dalek- ko prekaša škodo, povzročeno od požarov v drugih deželah. Dosta- vil je, da je treba uveljaviti vse, kar je mogoče, da se zmanjša to škoda, povzročeno od ognja.

Ob istem času je objavila tr- govška zbornica Združenih držav, da bodo trgovske zveze po vseh Združenih državah prevzele vod- stvo pri obdržanju tedna za pre- prečenje požarov. Ta teden je do- ločen od 2. do 9. oktobra. Nada- lje se glasi, da je trgovska zbor- nica predlagala posameznim tr- govskim zvezam poseben program za ta teden ter izjavlja v nadalj- njem:

— V štiridesetih letih, ki so se končala z letom 1921, je uničil o- genj v Združenih državah lastni- no v vrednosti sedem tisoč in osem- sto šestdeset milijonov dolarjev. Škoda tekom zadnjih let te časov- ne dobe pa je bila šestkrat tako velika kot v pričetku te časovne dobe. Leta 1921 je izgubilo ne- liko 15,000 ljudi življenje te- kom požarov in škoda na imovini je znašala več kot petsto milijonov dolarjev. Vse to pa je bila posled- nica velikih požarnih katastrof.

CANADA PREHRANJA DOSTI RUSKIH OTROK.

Ottawa, Kanada, 20. sept. — Kanada prehranja osemdeset ti- soč otrok v pasu lakote krog Sa- ratova v Rusiji in v tem okraju deluje 55 canadskih kuhinj. Pet in štirideset teh kuhinj je ustano- vila canadaska organizacija, deset preostalih pa neka angleška do-

NEKDANJI BOGATIN JE UMRL V BEDI

Možak ni nikdar povedal, kdo je. "Če izgubiš denar, izgubiš svoje prijatelje. Požirek žganja.

London, Anglija, 20. sept. — V hiši na Albert Road, Brighton, so našli v postelji mrtvega nekega moža srednje starosti, ki je bil znan kot Mr. Maurice, katerega pa so pozneje identificirali kot Hon. Aleksandra Fitzmauricea, brata lorda Orkney.

Živel je v dotični hiši tekom zadnjih treh let ter odšel sem- patno se je, da je reven. Nikdar ni razkril svoje identičnosti in nje- gova edina obiskovalca sta bila možki in ženska.

Bil je dobro znan v Brightonu in do pred par leti se je splošno glasil, da je zelo bogat, a izza vojne je bil njegov edini vir do- hodkov majhna podpora, katero je dobival od svojih sorodnikov. Ženska, pri kateri je stanoval, je izjavila, da ji je neznanec ne- keč povedal, da je izgubil ves svoj denar, katerega je imel in- vestiranega v ruskih varnostnih papirjih vsled revolucije v Ru- siji. Rekel je takrat svoji gospo- dinji: — Če izgubiš denar, izgu- bite tudi svoje prijatelje.

V soboto je prosil gospodinj- jo za požirek žganja, katerega mu je tudi dala. Enu uro pozneje pa ga je našla mrtvega.

NI SE MU POSREČILO PREPLAVATI KANALA.

Dover, Anglija, 19. septembra. Ruski plavaj Idrisov, ki je čakal tukaj že precej časa na pri- liko, da preplava Angleški ka- nal, je večeraj ob polnoči prišel s svojim poskusom. Ob šestih zju- traj pa je moral opustiti svoj na- men, baje radi neugodnih vre- menskih razmer.

Na sliki vidite cerkev sv. Janeza Evangelista v New Brunswick, N. J. V nji je pasel svoje ovčice pastor E. W. Hall, katerega vidite spodaj in v nji je pela svetoopisemske psalme Mrs. E. R. Mills, ki je poleg njega. Ne- kega lepega večera sta odšla na samotni prostor, pa se nista več vrnila. Naslednjega dne so našli oba mrtva, ležala drug poleg drugega. Kdo je moril- lec? To vprašanje razburja vse, ki so željni senzacije. Policija je izsledila marsikaj, toda do- kazov in protidokazov je pre- več, da bi mogla priti na jasno. Vse se pa strinja v mnenju, da je bil izvršen dvojni umor bo- diši po naročilu pasttorjeve že- ne, bodisi po naročilu moža Mrs. Mills. O celi zadevi bomo še podrobneje poročali.

KRATKA DEBATA O VOJAŠKEM BONUSU

Senat ni hotel preglasiti ve- ta predsednika Hardinga in predloga je vsled tega zmrznila.

Washington, D. C., 21. sept. — Vojaška bonus predloga je bila večeraj zvečer zadavljena v sena- tu, ker je slednji vzdržal veto predsednika Hardinga. V poslan- ski zbornici pa je bil veto malo časa prej preglasan z veliko ve- čino glasov. V senatu je glasova- lo 44 senatorjev za preglasitev vetoja, a manjkalo je štirih gla- sov, ki so bili potrebni za preglasi- tev z dvotretinsko večino gla- sov. Osem in dvajset senatorjev je glasovalo za vzdržanje pred- sedničkovega veto. Pri glasovanju v poslanski zbornici je glasovalo 258 kongresnikov za preglasitev, ali petdeset več kot je bilo po- trebno in za vzdržanje predsedni- kove odločitve 54 kongresnikov. Čeprav se je glasil, da bo že jutri vložena nova bonus predlo- ga, je povsem upravičeno domne- vanje, da se ne bo v tekočem za- seranju še enkrat vnel boj za bo- nus. Mogoče pa je, da se bo zgo- dil to v naslednjem zasedanju kongresa, ki se bo pričelo dne 4. decembra.

V poslanski zbornici se je vrši- la le kratka debata.

CANADSKI LOVEC SPOZNAN KRIVIM UMORA.

Tusket, N. S., 21. septembra. — Omar Roberts, star lovec in vod- nik, je bil spoznan krivim umora Flore Gray, stare devetnajst let, njegove služkinje, ter je bil izro- čen pristojnim oblastim.

Porota, ki ga je spoznala kriv- im, je potrebovala le 23 minut, da se je zedinila glede pravoreka. Kot dokaz je pravdnštvo naved- lo priznanja, ki so prišla iz ust obtoženca. Zagovornštvo ni pred- stavilo nobene priče.

NOVO ŽIVLJENJE NASTALO V DOORNU

"Pušcavnik" v Doornu se pripravlja na "ohcet". — V gradu je opaziti živahno vrvenje. — Zanimive po- drobnosti. — Bivši kronprinc bo dve leti upravljal veliko premoženje. — Viljem ne bo nikdar več na prestolu.

Doorn, Holandska, 21. septembra. — Prejšnji kajzer je bil skoro celi pretekli dan zaposlen s svojim priobn- kom z načrti, kako urediti hišo na tak način, da bo od- govarjala zahtevam nove družine, katero si bo kajzer nabavil. To pa raditega, ker je prostor v hiši precej ome- jen. Raditega so bili poklicani dvorni maršal, arhitekt in stavbinski podjetnik, ki je zgradil svoj čas po načrtih prejšnjega kajzerja uhod v vilo v Doornu, da se posvetuje- jo glede možnosti, kako povečati hišo. Osební priobnik kajzerja je tudi obiskal ljudi, ki imajo v bližini posestva in hiše naprodaj.

Župan iz Doorna, kraljevi ko- misarji in številni člani holand- skega plemstva stanujoči v bliži- ni, so obiskali prejšnjega kaj- zerja ter mu čestitali na njegovi zaroki s princesinjo Hermino. Z lastno roko je adresiral tudi dve- sto zaročnih obvestil, natiskanih na moder papir ter z grbom Ho- henzollerneev. Osobje v hiši se veseli izpremembe, ki bo prišla, kajti dosedanje mirno življenje na deželi je bilo za večino uslu- benecev preveč enolično in dolgo- časno.

Prejšnji kajzer in kronprince sta pogosto obiskala prijatelje v bližnjem kraju Zeist, kjer je igral kronprince tenis. Predveč- rajšnjem zvečer je bil kajzer na večerji v hiši župana v Zeist.

Holandska družina von Blan- kenhage, ki namerava odpotovati za dve leti v inozemstvo, je dala kronprincu na razpolago svojo hišo in posestva, potem ko je da- la holandska vlada svoje dovo- ljenje. Kronprince si je ogledal že več hiš v bližini Doorna, a vse so bile preveč drage za njegovo su- ho mošnjo. Njegov brat, Avgust Viljem, se je vrnil v Berlin.

Berlin, Nemčija, 21. septembra. Celo najboljši prijatelji prejšnje- ga kajzerja si razlagajo njegovo objavo, da se bo zopet poročil, v takem smislu, da je opustil slehr- no upanje, da bo še kdaj zasedel nemški prestol. V tem soglasja se- daj kajzer z željo pretežne veči- ne nemškega naroda. Kajzerju udani listi obžalujejo sicer korak, katerega je bil storil, vendar pa izjavljajo, da je to oseba zade- va prejšnjega kajzerja. Posledice bo imela ta zveza le za posledne legitimiste, ki bodo morali pri- znati Hermino kot cesarico, ne pa kot morgannatično ženo.

Enrico Caruso, ki ni še star dvajset let, je tipičen Napolita- nec. Njegova žena pa ni še stara sedemnajst let. Njen oče, Cava- liere Canessa, je delni lastnik ga- lerije starožitnosti, posebno de- narja.

Enrico Caruso, ki ni še star dvajset let, je tipičen Napolita- nec. Njegova žena pa ni še stara sedemnajst let. Njen oče, Cava- liere Canessa, je delni lastnik ga- lerije starožitnosti, posebno de- narja.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJ- VEČJI SLOVENSKI DNEV- NIK V ZDR. DRŽAVAH.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI ITALIJI IN ZASE- DENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včera so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Ma- riboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

300 kron	\$ 1.30	1,000 kron	\$ 3.90
400 kron	\$ 1.70	5,000 kron	\$ 19.00
500 kron	\$ 2.10	10,000 kron	\$ 37.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opotih in Zadru.

50 lir	\$ 2.70	500 lir	\$ 23.25
100 lir	\$ 4.90	1000 lir	\$ 45.00
300 lir	\$ 13.95		

Za pošiljate, ki presegajo znesek dvajsetstisoč kron ali pa dvatisoč lir dovoljujejo po možnosti še poseben popust.

Vrednost kronam, dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roke. Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)
Owned and Published by
Slovenian Publishing Company
(A Corporation)
FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
In Canada \$6.00
In U.S.A. \$3.00
Subscription Yearly \$6.00
Advertisements on Agreement.
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.
Dopolni besedila in oglasne strani se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivalište navede, da hitreje najdemo naslednika.

GLAS NARODA
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2878
TRADES UNION COUNCIL
NEW YORK CITY

RUDARSKA TRAGEDIJA

Pot od enega zlatega rova do drugega je odprta. Vse človeško delo, vsi napor, vsa navdušenost reševalcev, da pridejo na pomoč svojim bednim tovarišem, zaletim na dnu rova, je ostala brezuspešna. Usodopolna novica se je razširila po celem svetu. Tragedija pa je imela svoj epilog. Sedem in štirideset družin žaluje danes ter kliče k sebi svoje drage.

Oni pa se ne vrnejo v svoje hiše, niti kot mrlič, da bi jih počastila hvaležnost najozjih.

Poročila pravijo namreč, da so trupla ponesrečenih segnila in da jih ni več mogoče spoznati.

Vsled tega jim bodo priredili skupen pogreb. To je tudi povsem logično.

Skupaj v borbi za obstanek, skupaj na strašnem delu v rovu, skupaj v boju, da uidejo strašni smrti: — ali bi se mogla potem ta njihova solidarnost ustaviti pred častnim pogrebom, ne da bi preživeli izvršili sakrilegija?

Bill so trenutki, ko so se vsi upali, da bo vendar mogoče rešiti njih življenja.

Listi so priobčili povest o kanarčku; govorili so o signalnih eksplozijah, ki so prodrli na drugo stran žive skale, ki je ločila ponesrečene od zajetih.

Navajali so analize zraka, a vse to bile le iluzije, ki so daljšale agonijo živih, zročih v temni zrelo rova, v kateri so ti ljudje odšli, a iz katerega se niso več vrnili.

Danes je mučne negotovosti že davno konec.

Umrli so na bojnem polju, kjer se vrši ljuta bitka za vsakdanji kruh, mučeniki svoje dolžnosti.

Čast padlim!

Umrli so po junaškem boju, v katerem so se umikali le pč za pedjo, da uidejo neizprosni usodi, ki se jim je bližala v obliki smrtonosnega ogljika.

To je bil boj gigantov, boj herojev, v globini več kot štirih tisoč čevljev pod zemljo.

Zgradili so prvi zapah, da preprečijo dostop smrtonosnemu plinu.

Zgradili so drugo oviro in lotili so se že tretje, a plin je izvršil medtem svoje pogubonosno delo.

Prav kot zapetičati mornarji na morju v trenutku brodoloma steklenico s poročilom o žalegrji, da bo proglašena celemu svetu, tako je tudi eden teh rudarjev načečkal na košček papirja zadnja sporočila na smrt obsojenih, nekaj zadnji pozdrav na naslov živih.

Ne bili bi poginili, če bi lastniki rova upoštevali rudarske postavbe, ki zahtevajo, da se zgradi stranski rov, vzporedno z glavnim, da se prepreči vsako zaletje v slučaj požara ali kakke druge nesreče.

Človek se lahko zateče k postavi, kadar je treba znati plače in cene dela.

Nikdo pa se ne spomni postavbe, kadar pride v poštev varnost ljudi.

To je majhna pripomba, brez vsake posebne važnosti. Iz te pripombe pa izvira vprašanje, katero je treba upoštevati.

V ta rov bodo odšli nadaljni rudarji, da se zopet lotijo dela, katero so morali pustiti prvi.

Kaj se bo zgodilo? Nič.

Lastniki rovovali naprej tako kot so prej, in družine ponesrečenih bodo dobile majhno odškodnino.

Na ta način bo vse uravnano, preostalo bo pa izvršil čas.

Laška kultura v znamenju požigov.

Čudni kulturni nazori laških fašistov. — Divjaki terorizirajo ljudstvo pod zaščito orožnikov. — Požari vpepeljujejo slovenske vasi. — Država hiti v svojo lastno propast.

Poroča Notranjec.

No, končno sem jih spoznal. Fašisti namreč, to posebej izgovarjajo, da bo božjo našega ljudstva.

Nekje nedelje koncem avgusta je bilo v Petelinjah pod St. Petrom cerkveno proženje. Kakor je običajno ob takih prilikah, tako se je tudi letos zbralo po domačih gostilnah polno ljudi, med katerimi sem bil tudi jaz s par prijatelji. Okoli šestih zvečer — sedeli smo pod kostanj pred Deklevo go-

stilo — pridrvi na kolesu iz St. Petra mlad fant z novico, da prihajajo fašisti. Zasopljani fant ni še utegnil priti k sapi, ko vidimo na cesti prihajati fašiste. Bilo jih je osem, večinoma nedozoreli smrčkavi, iz najstarejšemu je bilo morda 25 let. Opazil sem, da imajo nekak svoj krog ali uniformo. Nosi so najprej kratke športne hlače, črne srajce ter črne fese. V rokah so imeli dolge bikovke, a iz

žepov so jim viseli nitkasti čopi, privezani za ročaje revolverjev. Dasi je bilo v gostilni in pred goštilno zbranih do 200 ljudi — samih krepkih fantov in mož — so se ustavili ter pričeli ljudstvo izzivati. Zahtevali so od gostilničarja, da mora sneti svoj slovenski napis, nato pa so pričeli v gostilniški sobi plesati. V meni je vse vrelo in čudom sem se čutil, kako so mogli ljudje vse te nesramnosti mirno prenašati. No, tudi glede tega sem si bil kmalu na jasnem. Pet minut po prihodu fašistov prikoraka namreč iz St. Petra 6 krajev italijanskih orožnikov ali karabinerjev — angelov-varuhov fašistovske sode. Razume se, da so bili vsi teško oboroženi. Na moje vprašanje, kako to, da vse to iz zivane mirno gledajo, so mi fantje in moške odgovorili, da bi jih kljub njihovim revolverjem in puškam strli, toda v tem slučaju bi jim poneli pogorela vas in strehe uad glavami. Ubogo naše ljudstvo je torej brez vsake moči ter na milost in nemilost izročeno svojemu zakletemu sovragu!

Ker torej na svoja izzivanja niso dobili odziva, so fašisti — prvi orožnikov — čuvajev državnih zakonov in državljanjskih pravic — ustavili ples, dasi je imel gostilničar za to avtorizirano dovoljenje civilnega komisariata! Nato so sneli razhišno pročelje tablo z napisom ter z ukazom, da morajo do prihodnje nedelje izgniti vsi slovenski napisi, odšli nazaj proti St. Petru. Karabinerji pa so pred odhodom gostilničarju mišnostno dovolili, da sme nadaljevati ples.

Tekom enega meseca je bilo samo v postojnskem okraju četrto požarov. Zgorela je vas Zeče, nato Medicova tovarna v St. Petru ter še neka hiša istotam, par dni za-

tem je gorela vas Šmihel pri Postojni, kjer je zgorelo več hiš ter mnogo goveje živine, konjev in prašičev, a dne 2. septembra je zaplamlata vas Mala Pristava pod St. Petrom. Pogorele so tri hiše. Nekemu ravnamu kmetiču, ki je za časa požara kosil v gorah, je zgorlele prav vse ter 3000 lir gotovine, tako da mu ni ostalo drugega, nego ona borna obleka, ki jo je imel ob času požara na sebi. Ko je prišel revož domov in videl svojo nesrečo, je — zblaznel... To je torej tragedija našega naroda.

Z revolverji, bikovkami in plamenimi vsiljuje Italija "odrešenim" ljudem svojo kulturo. In najja lastnejše pri vsem tem je, da delajo fašisti vse to pod protektoratom tistih, ki bi morali biti tu za zivane mirno gledajo, so mi fantje in moške odgovorili, da bi jih kljub njihovim revolverjem in puškam strli, toda v tem slučaju bi jim poneli pogorela vas in strehe uad glavami. Ubogo naše ljudstvo je torej brez vsake moči ter na milost in nemilost izročeno svojemu zakletemu sovragu!

DOPISI

Claridge, Pa

Sporočati moram, da se je pri nas v soboto 16. sept. vrnilo na delo 9 stavkajočih premogarjev, v ponedeljek jim je sledilo 43 drugih in v torek 14. To se je zgodilo vsled splošnega nezadovoljstva s ročila, da ga je močno pobilo. Se taktiko, s katero se vodi ta štrajk, videla sem takoj hitel k njemu in Zabičevalo in prisegalo se nam je, da ne gre nihče na delo, dokler ne gremo vsi. Ako res ni bilo mogoče ne poškodovati. Odgovori mi, da storiti ničesar za nas, počakali naj imo rebra zlomljena. Potem vpraši bili vsaj en mesec ali dva in stvar bi bila za vse dobro izpadla. Morda bi se bilo premogarje podilo z bajoneti na delo, toda odločevati pri delu bi ne bilo mogoče. Ker v rovin ni tako kot pri delu na polju. Mudilo se jim je preveč, to je vse.

K temu koraku je še pripomoglo govorjenje, da so se stavkarji poglasovanju na Exportu, White Valley in Delaontu vrnili na delo. To je podkurilo Italijane in Poljake, da so pokazali štrajkarjem hrbet. Med temi so tudi trije Slovenci, ki se pa ne smatrajo več za sškebe. Pravijo, da štrajk je minil z dnem, ko je bila podpisana pogodba v Clevelandu. Ako se jih spomladi potrebuje, pridejo za zopet na površje. Hočejo tudi nekaj od tega imeti, za kar so se borili. Ne bodo gledali, da bi drugi pili in meso jedli, ga hočejo tudi oni. Morda imajo prav. Ker ko bi se bilo v pričetku povedalo ljudem, kako bo izpadlo za nas, bi bila stvar drugače izgledala. Naj bi se bilo povedalo takoj, ko so se vrnili drugi na delo, da naj gremo tudi mi, nihče bi ne bil ugovarjal. Sedaj nas se pa nadalje drži na stavki, katera bo še slabše izpadla kot ona, ki se pripoveduje o nji 1910-1911. Večji rovi imajo že dovolj ljudi, mali pa, to je ti, ki so podpisali, pa še sedaj nimajo železnih kar, in že od tam jih je prešlo 7 v rov Westmoreland kompanije. Precej se jih je tudi izselilo, posebno naših rojakov. Italijani in Poljaki pa so, ko so zaznali, da je stavka zlomljena, prihajajo drug za drugim. Kaj bodo storili Slovenci? Slediti bodo morali drugim, to je vse.

Je res pri nas velik križ. Vsakokrat, ko je bil pri nas štrajk, niso oni čakali, ki so nas pozvali na štrajk, da bi bili tudi mi kaj dohili. Ko bi se le enkrat poskušilo to storiti. Sedaj je bil čas, toda slo je po starem. Tako bo tudi v bodoče, če se ne bo prišlo drugače. Tako je. Lahko je kričati ob pričetku: "Vrzi od sebe pike in lopate!" Predno pa pride čas prijeti zanje, pa pride mnogokrat do razočaranja.

Naročnik.

James City, Pa.

Že dolgo časa se nisem oglasil

v listu Glas Naroda, pa tudi sedaj bolje, da se ne bi, ker sporočati moram žalostno vest.

Dne 6. septembra je šel na delo moj brat John Škrli kot ponavadi. Ob polpetih popoldne dobim sporočilo, da ga je močno pobilo. Seveda sem takoj hitel k njemu in videl sem, da je ves črn po prsih. Zdravnika vprašam, če ga je mogoče ne poškodovati. Odgovori mi, da ima rebra zlomljena. Potem vpraši bili vsaj en mesec ali dva in stvar bi bila za vse dobro izpadla. Morda bi se bilo premogarje podilo z bajoneti na delo, toda odločevati pri delu bi ne bilo mogoče. Ker v rovin ni tako kot pri delu na polju. Mudilo se jim je preveč, to je vse.

K temu koraku je še pripomoglo govorjenje, da so se stavkarji poglasovanju na Exportu, White Valley in Delaontu vrnili na delo. To je podkurilo Italijane in Poljake, da so pokazali štrajkarjem hrbet. Med temi so tudi trije Slovenci, ki se pa ne smatrajo več za sškebe. Pravijo, da štrajk je minil z dnem, ko je bila podpisana pogodba v Clevelandu. Ako se jih spomladi potrebuje, pridejo za zopet na površje. Hočejo tudi nekaj od tega imeti, za kar so se borili. Ne bodo gledali, da bi drugi pili in meso jedli, ga hočejo tudi oni. Morda imajo prav. Ker ko bi se bilo v pričetku povedalo ljudem, kako bo izpadlo za nas, bi bila stvar drugače izgledala. Naj bi se bilo povedalo takoj, ko so se vrnili drugi na delo, da naj gremo tudi mi, nihče bi ne bil ugovarjal. Sedaj nas se pa nadalje drži na stavki, katera bo še slabše izpadla kot ona, ki se pripoveduje o nji 1910-1911. Večji rovi imajo že dovolj ljudi, mali pa, to je ti, ki so podpisali, pa še sedaj nimajo železnih kar, in že od tam jih je prešlo 7 v rov Westmoreland kompanije. Precej se jih je tudi izselilo, posebno naših rojakov. Italijani in Poljaki pa so, ko so zaznali, da je stavka zlomljena, prihajajo drug za drugim. Kaj bodo storili Slovenci? Slediti bodo morali drugim, to je vse.

Je res pri nas velik križ. Vsakokrat, ko je bil pri nas štrajk, niso oni čakali, ki so nas pozvali na štrajk, da bi bili tudi mi kaj dohili. Ko bi se le enkrat poskušilo to storiti. Sedaj je bil čas, toda slo je po starem. Tako bo tudi v bodoče, če se ne bo prišlo drugače. Tako je. Lahko je kričati ob pričetku: "Vrzi od sebe pike in lopate!" Predno pa pride čas prijeti zanje, pa pride mnogokrat do razočaranja.

Naročnik.

James City, Pa.

Že dolgo časa se nisem oglasil

Pokojni zapuščča 4 otroke, najmlajši 5 let, najstarejši 11, tri brate in eno sestro tu v Ameriki, v starem kraju pa starše, enega brata in dve sestrji. Doma je bil iz Kožljeka pri Rakeku ter star 40 let.

Iskrena hvala vsem, ki so se udeležili pogreba. Lepa hvala družini Ojstri Vrh št. 391 SNPJ. za krasni vene. Srčna hvala tudi Augustu Kertu, Jakobu Skoku, Franku Valezu in Franku Debevu za krasne vene. Ne smem pozabiti tudi Franka Valeza farmerja ter karpetarjev za prekrasne vene. Iskrena hvala mojim bratom in v svaku, ki so mi tako od daleč prisločili na pomoč.

Josip Škrli.

Peter Zgaga

V New Jersey zopet perejo umazano perilo.

V nekem tamošnjem kraju je živel protestantovski pastor Rev. Edward W. Hall s svojo ženo.

Njegov sosed je bil organist Mills s svojo mlado ženo.

Mlada žena je podnevi pela, ponoči je pa hodila za "najvišjim ženskim uzorom" (kot pravi Zakrajšek) s pastorem na sestanek.

Pred par dnevi so našli njo in pastora na samotnem prostoru mrtva.

"Božji prst", bo rekla cerkev.

"Ljubosumnost" bo rekla oblast — je vzrok.

Postava bo pa lepo molčala, če ima svoje prste vmes kdo iz takozvanih "višjih" ameriških krogov.

Za to nam jamčita Elwellov in Wardov slučaj.

Starokrajske matere so učile v prejšnjih časih otroke, naj se ne gledajo v ogledalo.

Ne glejte se v ogledalo — se rekle — hudoba se vam bo prikazala.

Ne vem, če se je že prej to svarilo kdaj vresničilo ali ne, zadnjič pa vem, da se je v — Downtownu.

Ko se je namreč neka ženska pogledala v ogledalo, je videla samega vraga.

Nekoč je živela mlada deklica, ki ni nikdar kazala ljubavnih pisem svojim prijateljicam. Tista deklica namreč ni imela fanta.

Volstead še nima v New Yorku pomenika.

Kot vse kaže, mu ga bodo pa morali salonerji in butlegarji kmalo postaviti iz same ljube hvaležnosti.

Čimveč prijatelj ima ženska, tembolj jo ženske sovražijo.

Včeraj je bila v našem listu objavljena pravljica "O masljenih kolačih".

Ali ste jo prečitali, rojaki?

Resnična je od prve do zadnje besede. Glavno ulogo v nji pa Kristan igra.

Tista, ki ma "štempelj" na sebi, naj v nobenem oziru ne gre predaleč.

Fantje, že vsaj downtownski, jo namreč predobro poznajo.

A. S. je objavil poročilo, koliko avtomobilov je v državi Illinois ter zapisal, da je tam toliko in toliko — samoderčev.

Urednik, ki piše "samoderči", samega sebe po glavi trči.

Jugoslovanska krona pada. Zato jo bodo kmalo odstavili.

Dinar je denarju le na videz podoben.

Ne kaže, drugače. Treba si bo izmisliti nekaj novega, kar bo finelo pomen in značaj denarja.

Tisti, ki se podpisuje s "p. p.", naj mi pošlje natančen naslov pa bo celo zadeva v redu.

Francoski letalec Sadi Leconte je dosegel nov zračni rekord.

Letel je s hitrostjo 205 milj na uro.

To je precejšnja naglica. Skorajgotovo je bil kak Nemec za njim.

In če bo kdaj izbruhnila vojna med Jugoslavijo in Italijo, bodo Italijani še hitreje leteli kot 205 milj na uro.

Zemljiški agent je oglašal: Lepa hiša, v lepem kraju, krasna okolica. Iz hiše se lahko vidi cestno železnico. Onemu, kdor kupi, dam daljnogled za nagrado.

Ko izdelovalec pet obupa nad svojim lastnim izdelkom, si kupi avtomobil.

To se je v zadnjem času tudi v Brooklynu zgodilo.

Jugoslovanska**Katoli. Jednota**

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 823 E. 124th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 196 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBAŠNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIC, 1324 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Poradni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. FORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor.

VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STELEK, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse prošnje naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišniške splošne naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor veli postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev so pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 2 člani ali članicami.

Novice iz Slovenije.

Nova opekarna na Viču.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo Ivanu Ogrinu, da osnuje na Viču delniško družbo z imenom "Opekarna Emona, d. d. v Ljubljani". Osnovna glavica znaša 4 milijone kron.

Imenovanja v gozdarski službi.

Imenovani so: Za višjega administrativnega svetnika gozdarske direkcije v Ljubljani Karel Ekele, za gozdar. svetnika v Mariboru Janko Urbas in za račun. svetnika v Ljubljani Ivan Srebrnič.

Slovenec i Hrvat.

Razgovor v vlaku pri postaji Rimete Toplice, Hrvatica: "Koliko stajica ima još do cilja?" — Sprevodnik: "Kam?" — Hrvatica: "Do Cilja." — Sprevodnik: "Do Celja? Dve, Laško in Celje." Da bi vsi ravnali tako dosledno!

Himen.

Dr. I. Gostiša, primarni javne bolnice v Novem mestu, se je 8. avgusta v Stični na Dolenjskem poročil z gđ. Milico Petričev.

Smrtna kosa.

Iz Križevcev pri Ljutomeru poročajo: Tukaj je 4. avg. umrl vsled kapi prihljubljen in širnemu okrožju poznani gostilničar in posestnik Ignacij Hauptman, markantna osebnost naprednega mišljenja. Lansko leto se je kot 73-letnik toda že vedno čili starček udeležil vsesokolskega zleta v Osljeku, odkoder se je vrnil ves navdušen in kakor prerojen. Letos se je že dolgo veselil enakih in še večjih slavnosti v Ljubljani, toda prehitela ga je smrt. V mladih letih je mož absolvirati sadjarsko in vinarsko šolo v Mariboru, potem kmetijsko šolo v Grottenhofu in enološki tečaj v Klosterneuburgu. "Hotelir" v Križevcih je bil polnih 45 let. S svojo prijudnostjo in postrežljivostjo, zlasti pa kot umeu svetovalec in neprekosljiv dovipnež si je pridobil tekom let obilo prijateljev in vdanih znancev, kar je dokazal njegov veličastni pogreb. Korporativno je

bilo zastopano "Sokolsko društvo Križevci" v kroju, a tudi vsa gasilska društva v obširni županiji so mu izkazala zadnjo čast.

Iz St. Vite pri Grbelnem poročajo, da je 6. avg. po dolgotrajni bolezni umrl tankaj Franjo Šoster vulgo Grabenski v starosti 40 let. Vojni napori in "Spanska" so ga spravili v prerani grob. Bil je splošno priljubljen, o čemer je pričal tudi njegov pogreb. Ob grobu so mu prijatelji zapeli žalostinko "Vigred se povrne".

Utonil je pri kopanju v blejskem jezeru redov kraljeve garde Božidar Pešuric.

93leten starček utonil.

Pri Rdečem križu ob dolenjski cesti je utonil 93letni starček vulgo "Tine" v tamkajšnjem malem potoku. "Tine" je bil znan "pevec" in je kljub svoji visoki starosti s petjem zabaval goste po gostilnah. Kako je zašel v potok in utonil, ni znano.

Nezakonska mati umorila svojega otroka.

V Srednjih Gornjih pri Ljubljani so orožniki aretirali Ano Tacear in njeno mater zaradi detomora. Kakor so orožniki dognali, je Ana Tacear dne 20. julija povila dete ženskega spola ter ga zakopala v sadnem vrtu. Mati Helena Tacear pa je pomagala zakopati novorojenega otroka.

Izprememba posestva.

Znano obširno posestvo Stever Kodolitsch na Kamenščaku pri Ljutomeru je kupila družba Sinigoi, Rosenberg in Zemljic.

Brezplačno.

Kdor naroči kako knjigo, pri-
ložimo mu knjižico

"NGVA POSTAVA"

za ponesrečene delavce v Penn-
sylvaniji

brezplačno, dokler nam zaloga
ne počne.

SLOVENIAN PUBLISHING CO.
New York, N. Y.

October 1.

S TEM DNEVOM SE PRIČNE OBRESTOVANJE ZA NOVE VLOGE NA

"Special Interest Account"

Namesto da držite Vaše prihranke doma naložite jih pri nas sigurno in obrestonosno po — 4%.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York City

[Glavno zastopstvo
Jadranske banke.]

Vladimir Levstik:

VISNJEVA REPATICA.

(Nadaljevanje.)

"Slovenec? Šele s tem je naša igra dobljena: premislite, kakšen poraz za vso njih politiko! Čez štirinajst dni so volitve, dragi Skobyll... Pustite plaz, naj se udere! In tudi nov predsednik se menda najde za nas, ni vrag, da se ne bi! Zdrobite grofa in zahtevajte od mene karkoli."

"Karkoli?" Skobyll je pomel žiknil.

"Vse."

"Spet?"

Nagnila je glavo. Komisar je vstal, poljubil ji roko in šel. "Piši me v uho," je zagodel na stopnicah. "Prestar sem že, — 'Karkoli' je kratko, kariera pa dolga!"

"Spodil jo je, ona ne ve ničesar," je dejal ekselenci pol ure nato. "Ali kmalu nam bo vse jasno. Ta bi bila lepa, da ne bi policija dognala stvari, ki jo mora poznati pol mesta!"

Zaprli se je v svoj hram, poklical agenta Zmrzlikarja, kateremu je najbolj zaupal, ter mu naročil popolen imenik vseh grofovih ljubice.

Toda komisarjeva skrb je bila odveč. Hitrejši uspeh je bil namenjen baronici, ki takisto ni marala gledati igre križemrok.

"Obesim se mu na pete," je dejala po Skobyllovem odhodu s takšno verno, da se je sama začudila. "Dokler ga ne pogubim, ne bom mirovala!"

In ženske se pogosto ne motijo v svojem nagonu. Ko je zvedela, da bo še tisti večer pri Dori Grabunčevi veselica, na katero je povabljen tudi grof, je komaj čakala ure; baron von Thurnhaufen je bil kakor nalašč na komisijski.

Ogrnila se je s svojo široko črno mantijo, zavila glavo v pajčolan in se potikala ves čas okrog vile, ne menec se za paglavce, ki

so zijali, česa išče zahajljiva dama. Po dolgem čakanju je bila njena vztrajnost poplačana; slišala je vpitje Smučiklasove Nine in zvedela tako baš ono, kar je tolikanj vznemirjalo Skobylla.

Omahnila je od maščevalne radosti; sree ji je bilo, kakor bi se hotelo razleteti. Že je hotela zbežati s svojo novico, sama ne vedoč, kam naj jo poneso, ko je na vogalu skoraj trčila v Nino in njenega spremljevalca.

"Grof ima na prsih repatico!" je kričala hči našega voditelja, drsaje v vinjenimi koraki pod oficirjevim komolcu. "Ne, prosim, ne bom molčala! Dora mi je rekla, in ona mora vedeti, hahaha!"

Baronica je zrla z zarečimi očmi za njima. Komaj sta izginila in je hotela iti svojo pot, že je zagledala drugo postavko, ki je planila iz vile. Bil je mlad človek v mehkih klobuku in vznemirljivo dolgi salonski suknji, obleden s tistim smešnim neskladjem, ki diči knetskega študenta na njegovih prvih zaletih v pokvarjeni svet. Fant je bil očividno jezen; pljunil je nazaj, izvlekel robc, obrisal z njim podplate svojih okovanih čevljev in ga vrgel stran v razločen znak zaničevanja. Baronica je zaslutila v njem zaveznika ter pristopila, preden je utegnil odnesti pete.

"Bili ste tam?" je vprašala.

"Na vrtu?"

Drežje Rovana je osupnil.

"Bil! A kaj je vam tega mar?"

"Zamerili so se vam," je hitela tujka, ne da bi odgovorila. — "Videla se vas, ko ste stopili iz hiše."

"Aha! Zamerili pa, zamerili, da nikoli tega. Samo kaj vas briga?"

"Inu ste slišali, kar je vpila neka dama?"

"Slišal, Bogu bodi potoženo. In zdaj lahko noč; nisem frakar, da

bi zapravljal čas z vsakim prisluškovanjem!"

"Lepo", je dejala ironično. — "Samo še nekaj: ali jim hočete... pokvariti veselje? Maščevati se, ko so vas razžalili? Kaj ne, da so vražite grofa?"

"Kako ga ne bi?" Student je prislunil. "Odkar imajo njega, ni več obstanka med njimi."

"Tak pogubite ga! Izročite vso družbo osmešenju! Teeite na policijo in povejte, kar ste slišali; recite, da je on tisti zločinec, ki ga iščejo s tiralice, in da ima na prsih znamenje, po katerem ga bodo spoznali. Hitite, ne trajte časa!"

"Oho," je vzkliknil Rovana, ki se mu je zdajsi odprla glava, "to je drugačna pesem! Nu, saj sem mislil, da bo tako; se prejle sem dejal Rožmarinu... Ali, kaj briga mene, da bi ga šel naznaniti? Če mu ne greste sami? Saj nisem — policist," je hotel reči, toda v jezi mu je ušlo: "buržuj". Medtem pa novica ni jenjala plameniti v njegovih možganih. Imel je orožje zoper omrženega pokrovitelja trino-ga Pohlina, zoper njega, ki sta ga z Rožmarinom tolikanj sovražila v svoji ljubosumnosti; ako je bil zločinec, zakaj ne bi bil v resnici zmoežen onesrečiti Vide? In korečno: grof je bil tisto pohujšljivo solnce, ki je razgorelo napuh "kapitalistov" do vika ter sozakrivilo vse nocojsnje ponižanje uboge Studentovske pare.

Koliko zadoščene, upihniti ga! "Stojte, gospa!" je viknil ves iz sebe, "stojte, povejte!"

Ali barončin korak je bil zdavnaj zamrl med vrtovi. Rovana je bil sam. Majaje z glavo je nameril korake v mesto, da bi potolažil svojo skrb radi Vide in razveselil njegovo žalostnega poeta s tako nepričakovanimi vestmi.

Kamen, katerega je bila izprožila Dora v slepem gnevu, se je valil mizdol. Kakor bi slutila po-

Slika nam predloča oddelek turških ulancev, najboljših vojakov turške nacionalistične armade. Te čete so igrale važno ulogo, ko so podili Turki Grke iz Smirne.

sledice nerazsodnega trenutja, je obhajal grofovo prijateljico v nje ni zapuščenosti po obhodu vseh gostov od hipa do hipa razločnejši strah. Lezlo ji je v noge in se razlivalo po žilah; čutila se je kakor prikovano. Srdito je zapodila služkinjo, ki so prihiteli pospravljati, in ostala sama. Vrt je bil potemnel; zadnji lampijonek se je vnel, vzbujal s turobnim rdečkastim plamenom ter se osul v zoglenelih krpah na mizni prt.

"Kaj sem storila?" si je ponavljala v topi grozi. "Ako je res, kar se mi zdi, sem ga pogubila. Vse se ruši!"

Čutila je, da se izpolnjuje ž njeno vred tudi njena usoda; že je plavala v vrtinec, ki je goltal z viharo naglico vse v svoje temno dno. In ko je stopala, prijemaje se balustrade, po vrtnih stopnicah na opustošo verando ter skozi njo v salon, se je grozila nad svojo strastno željo, da bi mogla izljuniti sree, ki jo je žgalo v prsih, ter ga zmečkati s petami.

Toda polom pri nji očividno ni bil edini, di se je pripetil tisti večer. V predsobi jo je prestrela črna hišna, češ, da jo kličejo k telefonu. Spoznala je grofov glas. "V največji naglici" je sporočil, naj Vide ne pričakuje, ker je zbolela; kako in zakaj, ni mogel povedati. Zgodil se je bil "zelo neprijeten slučaj"; ali on je govo-

ČETE TURŠKIH ULANCEV

ril z njo iz kavarne, telefon je visel premalo na samem, in vrhu tega so bile "podrobnosti še nepojasnjene". Hotel je vedeti, kako je opravila z Nino.

"Bilo je strašno!" je zastokala Dora. "Znor sem... Ali se jutri vidiva?"

"Ne vem, ali bo še mogoče. — Kdaj?"

"Ob osmih, pri tebi. Vsaj enkrat še!"

"Tako?" je zategnil grofov glas. "Tak... še enkrat." In zvonec je zapel.

Obledela se je vrgla Dora na posteljo ter jo razgledala z nohti do jutra. Ko je napočil dan, ni hotela verjeti, da je živa.

(Dalje prihodnjic).

Postava glede delavnega časa v Jugoslaviji.

Delavni čas v Jugoslaviji je bil urejen s postavo, ki je bila sprejeta dne 14. junija tekočega leta in ki se tiče vseh industrijskih podjetij privatnih in javnih, ročnih del, rudnikov, trgovskih podjetij ter transportacije. Izključena pa so trgovska in druga podjetja, v kateri niso zaposleni drugi kot člani družine dotičnega podjetnika.

Postava ureja delavni dan osmih ur ter delavni teden in štiridesetih ur za vse industrijske naprave in rudnike. Delavni dan v tem ali onem industrijskem podjetju pa se lahko podaljša, če glasujejo štiri petine uslužbenec ali delavec v dotičnem podjetju za tako podaljšanje in sicer potom tajnega glasovanja. Podaljšanje pa ne sme v nobenem slučaju prekašati dveh ur na dan in vsak dogovor take vrste je veljaven najmanj za tri mesece ter se

ga lahko obnovi. Odredba, ki uveljavlja podaljšanje delavnega dneva, bo izdana od ministra za socialno oskrbo, s sodelovanjem trgovskega in industrijskega ministra.

V transportnih in komunikacijskih podjetjih (kot so železnice, parobrodstvo, poštne železnice, pošta, brzojav in telefon), bo določen delavni čas soglasno s temi principiji od kompetentnih ministrov v dogovoru z ministrom za socialno oskrbo.

V podjetjih in napravah, ki ne spadajo v kategorijo industrijskih podjetij in rudnikov, traja lahko delavni čas od osem do deset ur na dan, soglasno z naravo dotičnega dela. Minister za socialno oskrbo bo v soglasju s trgovskim in industrijskim ministrom ter v sporazumu s trgovskimi in delavskimi zbornicami določil v teku šestih mesecev po

sprejemu postavbe delavni čas za slehno kategorijo dela.

Podaljšanje delavnega časa pa se lahko dovoli v izjemnih slučajih:

1. — Podjetjem, ki potrebuje radi narave dela ali v interesu javnosti nepretrgano službo, seveda pod pogojem, da so delavci zaposleni v šifih. Trajanje zaposlenosti sme v takih slučajih prekašati šestdeset delavnih ur na teden.

2. — Podjetjem, v katerih obratujejo v šifih, čeprav ni nepretrgano delo neobhodno potrebno. V takem slučaju lahko doseže delavni dan devet ur ali k večjem deset ur.

V napravah, v katerih je vsled navade ali skupnega dogovora delavni teden zmanjšan za en dan, je mogoče število delavnih ur v ostalih dnevih povečati toliko, da se nadomesti izgubljeni čas.

Otroci, stari manj kot šestnajst let, ne smejo v nobenem slučaju delati več kot po osem ur na dan ter morajo imeti med tem časom eno uro počitka.

Čas, posvečen opoldanskemu počitku, ni všteti v število rednih delavnih ur. Na nedeljo je prepovedano delo v vseh podjetjih. Izvzeti so peki, prodajalci cvetlic in sadja, lekarnarji, prodajalci listov ter uslužbenci podjetij, v katerih je nepretrgano delo bistveno potrebno. Trgovinski minister, pa lahko sporazumno z ministrom za socialno oskrbo dovoli trgovcem v krajih, ki imajo manj kot 10.000 prebivalcev, da imajo svoje prodajalne odprte v nedeljo za čas, ki ne sme prekašati ene ure.

JUGOSLAVIJA IN AMERIKANSKI DENAR.

Iz Washingtona poročajo: — V splošno cirkulacijo so prišli v Jugoslaviji deset dinarski bankovci, katere je izrisala ter natiskala neka ameriška tvrdka za Jugoslavijo. Konzularna poročila javljajo, da so skrajno laskavi komentariji glede umetniške zunanosti, kakovosti papirja ter spoštno dovršenosti teh novih bankovcev.

LJUBEZENSKE AFERE LANDRU-JA

Porčca William Le Queux

— Oprostite mi, gospod, ali hočete spraviti skupaj snov za kak roman? — Moj Bog, vse ženske izgledajo malo mikavno ob sedmih jutraj! — Če sem vzel le en povratni listek in en posamezni listek v Gambais, sem storil to z gotovim namenom. Jaz sem konec koncev uljuden napram ženskam. Povratnih listkov ni mogoče dobiti za cel teden. Kako sem mogel želiti svoje goste?

— Vprašate me, kje je gospodična Marchadier? Jaz ne vem. Zapustila me je po enem dnevu v Gambais. Izginila je.

Tako se je skoro tri leta boril Landru z vprašanji, katera mu je stavljal Monsieur Bonin, dokler ni postal pariški ženski morilec krilat beseda na vseh pariških boulevardih. Pisali so pesmi o njegovih dejanjih in listi celega sveta so navajali njegove pikre in pogosto šaljive odgovore na stavljenja vprašanja.

Konec je policija tekem nadaljnega iskanja, katerega sem se vdeležil tudi jaz, razbila par cementnih tal, položnih v pritličnih vili v Gambais in tam je našla sredi pepela, ki je najbrž prihajal iz slavne kuhinjske peči, par ostankov, katere so največji francoski zdravniki označili kot obžigane kosti najmanj treh človeških bitij.

Na temelju teh dokazov je bila sklenjena obravnava proti Landruju in v torek, dne 8. novembra 1921, se je pričela razprava proti Landruju pred poroto v Versailles. Obravnava se je vršila v majhni, mračni dvorani, ki je bila seveda nabito polna prič in občinstva. Slednje je obstajalo večinoma iz pariških demimondk.

Pod zmornim predsedništvom M. Guilbert se je razkilo tam presenetljivo in strašno povest. Presenečeni poroti iz Seine-et-Oise in ves ta čas je sedel bradati jetnik povsem miren, se smehljaj

ter več kot enkrat zatrjeval svojo popolno nedolžnost.

Obravnava je trajala do 30. novembra. Šest tisoč dokumentov je bilo predloženo. Jaz sem sedel v dvorani vsaki dan ter opazoval bradatega jetnika, kojega obraz je postaja od dne do dne bolj rmenkast in izmučen, dokler ni konečno porota spoznala Landruja za krivim, po predstavitvi neštivilnih prič ter predložitvi neštivilnih dokazov.

Nato pa se je pripetila najbolj presenetljiva stvar. Porota, čeprav ga je spoznala krivim cele serije najbolj presenetljivih in živinskih umorov kot jih pozna le malo zgodovina zločinov, je dejanski priporočila tega lopova milosti sodišča. Človek se nehoti vprašuje zakaj?

To priporočilo je bilo seveda sijajen kompliment zmornostim Landrujevega zagovornika, Moro Giffier, enega najboljših kriminalnih zagovornikov v Evropi, a to priporočilo je kljub temu presenetilo celi svet.

Sodnik je obsodil Landruja na smrt, a dne 2. februarja 1922 je vložil Landru priziv pri kasacijskem sodišču za revizijo obsodbe in sicer na temelju tehničnih kršitev kriminalne postave. Medtem ko se je pripravljalo ta priziv, je nadaljevala varnostna policija s svojimi poizvedovanji in večina tega, kar smo razkrili v predložitvi, je bilo zbrano v pričakovanju nove obravnave, če bi bila taka dejanski odredjena.

Jaz sem osebnost pomagala pri številnih tozadevnih poizvedovanjih, predvsem pri izkopavanjih v hiši v Vernouillet ter v vili v Gambais ter vpričal tudi celo vrsto dolgih in brezuspešnih potovanj po celi Evropi, ko sem iskal gotove, žrtve, o katerih se je glasilo, da so že žive.

"Kasacijsko sodišče pa ni ugodilo prizivu in Landrujev zago-

vornik se je nato dne 24. februarja oglasil pri predsedniku francoske republike da ga prosi milosti vsprito dejstva, da je porota sama priporočila obsojenega zločineca milosti.

Predsednik republike, ki je že preje razpravljalo o tem z državnim pravnikom in predsedujočim sodnikom Guilbertom, pa se ni hotel vmesati v potek pravice.

Medtem pa je bil Landru v svoji celici skrajno židane volje ter vesel. Smejal se je misli, da bo moral plačati z življenjem za svoje zločine. Obema ječarjema, ki sta ga opazovala noč in dan, je zagotavljal, da ne bo nikdar usmrčen.

— Jaz sem nedolžen, — je ponavljal neprestano.

Ko je prišel na dan pred priizvom na predsednika jetniški, brivec k njemu, da mu pristriže njegovo slavno asirsko brado, ga je pozdravil z naslednjimi besedami:

— Pristrižite lepo mojo brado. Ko pojdem v objem "Rdeče udove" (giljotine) hočem še vedno ugajati ženskam.

Landru je bil skrajno teatraličen ter komedijantski prav do konca. Njegova hladnokrvnost pa je bila ob istem času tako velika da je prekašala ono vseh ostalih prejšnjih morilcev in na smrt obsojenih.

Predsednik je podal svojo dobro premišljeno odločitev pozno zvečer, a te odločitve niso sporečili morilec.

Pariz pa je kaj kmalu izvedel za izid priziva na predsednika in na stotine ljudi se je odpeljalo z avtomobili na določeno mesto da vidijo največjega zločineca modernih časov stopiti na krvni odor. Versailles je bil poln ljudi iz pariških nočnih restavracij in od drugod. Vse nočne ptice iz Montmartra ter Quartier Latin so bile

tam, pripravljene na senzacionalni prizor.

Medtem pa je brlela v Landrujevi celici samotna plinovka. Na svoji trdi postelji je ležal na smrt obsojenih mož. Prebudil se je ob štirih jutraj ter se pritožil, da ga zebe. Eden izmed stražnikov, kajti noč in dan sta stala dva v celici na smrt obsojenega moža, mu je prinesel ekstra odejo. Spalnece pa je zbežal za vedno.

Ob triletu na šest je odšel v celico spreved črno oblečenih sodnikov. Državni pravnik je pričel svojo običajni govor, a prekinil ga je Landru, ki je sedel pokonci na svojo posteljo.

— Vem, gospodje, zakaj ste prišli. Prav nič ni treba pripovedovati mi to. Jaz sem nedolžen, a umrl bom pogumno. Vem, da ni to vaša krivda ter vam opuščam. Landru se je nato postavil tanko, da mu je mogel eden izmed Deiblerjevih (rabljavih) pomočnikov odrezati ovratnik na srjaci ter mu pristriči zadaj lase.

— Ne odrezite mi brade — je rekel na smrt obsojeni, in pomočnik jo je na znamenje krvnika le pristrižl.

Običajno čašo ruma ter zadnjo cigareto je dvorljivo odlonil.

— Ni mi treba tega, da umrem junaški, — je rekel Landru.

Potem ko je bil sam nekaj minut z jetniškim kaplanom, je Landru objavil, da noče čakati maše, da ne bo treba sodnikom predložiti čakati. Konečno izpolnenje jetniškega zapisnika ter zvezanje rok jetnika na hrbtu je trajalo komaj eno minuto.

Kavalerija pred jetniškim vratmi je sedela nepremično na svojih konjih, s potegnjenimi sabljami. Nekako sto jardov vstran, na drugi strani, so bile nadalje čete na konjih ter infanterija z nasajenimi bajoneti. Krog tega vojaštva pa se je zgrinjala bučna

ljudska množica, da vidi konec Landruja.

— V odprtih vratih jetnišnice se je prikazal tedaj Landru, — pravi posebni poročevalec Daily Mail-a, ki je bil navzoč. Oblečen je bil v hlače ter belo srajco, odrezano tik za tilnikom in njegovo blede lice in plešasta glava sta mrtvaško-belo blestela v prvem jutranjem svitu. Nosil se je pogumno, z dvignjeno glavo ter naprej potisnjeno spodnjo čeljustjo, prav kot se je obnašal tekom cele obravnave proti njemu.

Obstal je za trenutek ter se naslonil na svojo zagovornika, ki ga je poljubil ter mu zašepetal: — Bodite pogumen.

Nato se je zopet vzravnil, poljubil križ, ki mu ga je ponudil duhovnik in obrnjen proti giljotini, ki je stala ravno štiri korake pred njim, je stopil naprej, z dvema pomočnikoma krvnika na vsaki strani. Komaj sta se dotaknili njegovi nogi deske, ko je zamrmral, skoro sam zase, svoje zadnje besede:

— Pogumen bom. —

Z rezkim šumom je padel nož nazvaldo tri sekunde so potekle od trenutka, ko so se odprla vrata pa do trenutka, ko je zdrsil nož nazvaldo.

Tak je bil presentljivi in grozoviti konec brezsrčnega in okrutnega morileca, modernega "Bluebeard", plešastega, grdega in kosmatega, ki je znal zvesti v svoje mreže nič manj kot dvesto žensk. Varnostna policija v Parizu pa pravi, da je znašalo skupno število teh žensk dvesto tri in osemdeset.

Čudna in skrivnostna stvar se je pripetila tri dni potem, ko je podalo kasacijsko sodišče svojo odločitev. Odvornik Moro-Giafferi je dobil pismo podpisano od nekakega Hektorja Vigoureux, v katerem se je glasilo, da je šel ob

polnoči, tri dni po aretaciji Landruja, mimo pokopališča v Gambais, nedaleč od vile, ko je zagledal nekega idota, dobro znanega v celom okraju, sina neke dobroznane družine. Ta idiot je šel ba je v neki kot pokopališča, kjer je ležalo par človeških kosti, izkopanih iz starih grobov ter izbral tam nekaj kosov, katere je spravil nato v škaflo ter jih odnesel na vrt Landrujeve vile. Da olajša svojo vest, je podal sedaj pisec to svojo ugotovilo ter pridel našt vil, pokopališča ter poti, po kateri je bil šel dotični idiot.

Sledila je takoj preiskava in dognalo se je, da žive štirje ljudje, po imenu Vigoureux v dotični okolici, a nobenemu ter ni bilo ime Hektor. V dotični okolici pa je dejanski živel idiot, katerega je pisec omenil v svojem sporočilu.

Čeprav se je vpričorilo vse mogoče napore, da se pojasni to skrivnostno zadevo, so vendar ostala vsa tozadevna prizadevanja neuspešna.

Med duševoslovci je dobro znano nagnjenje kriminalno razpoloženi ljudi, da skušajo v gotovih slučajih ohraniti gotove spomine na svoje zločine. To se je zgodilo tudi v slučaju Landruja. Skrbno proučevanje njegove cele kariere nas privede do zaključka, da niso bili njegovi zločini niti čini blaznosti ali strasti in tudi ne čini ženja, temveč čini omenjenosti in bedastoče. Neki pisec je rekel, da je moril po artemetiki in njegova artemetika je bila napačna. Skrbno je izdelal svoj načrt, a ta načrt je bil nezdav po svoji naravi. Nobeno priznanje, katero so gotovi ljudje dajali njegovi iznajdljivosti, njegovemu pogumu in njegovi drznosti nas ne sme napraviti slepm na pram dejstvu, da je tičal za vsem tem navideznim bleskom duha, tudi če je bil največji lu-

bezenski zločinec kar jih je kedaj videl svet.

Povsem jasno je, da je kupil Landru svojo slavno kuhinjsko peč za svojo vilo v Gambais v namenu, da vpepeli v njej svoje žrtve, a kmalu je prišel do spoznanja, da bi bilo skrajno težko proizvesti tako intenzivno vročino, da bi popolnoma uničila dokaze njegovih zločinov. Vsled tega se je poslužil drugih sredstev, katere smo že opisali. Nobenega dvoma ne more biti, da je dejanski sežgal eno glavo ter dele teles treh različnih žrtev, o čemur pričajo človeški zobje ter kosi kosti, katere smo našli pod konkretnim tlakom v remizi. Še vedno pa je nepojasnjena skrivnost, kdo so bile dejanski te tri žrtve. Nadalje ni znano, koliko žensk je umoril Landru na predlog izsiljevalne tolpe, kateri je načeloval zloglasni Blaisot in koliko je znašal njegov dejanski skupiček.

Seznam zločinov, katerega smo podali tukaj, gotovo ni popoln. Mi vemo, da mu je ušlo nad dvesto žensk, s katerim se je bil seznanil in katere je okradel in ošleparil za večje ali manjše svote, a edinole on sam bi mogel povedati, koliko žensk je dejanski umoril od njegove roke.

Ker je splošno znano dejstvo da mora prit skoro vsak umor na dan in da melje kolo pravce počasi, a strašno odobno, so tudi tako brezobzirni in presenetljivo drzni morilec kot je bil Landru izvanredno redka prikazen. Sreča je, da je prišlo dosedaj le še malo ljudi na misel, da bi se oprijeli umora kot posla, s katerim bi si služili svoj vsakdanji kruh, kot je storila to notorična zver, koje ime bo zročeno zanamstvu kot ime "največjega ljubezenskega morileca sveta."

KONEC.

KAPITAN BLOOD

NJEHOVA ODISEJA.

Spisal Rafael Sabatini.

Za "Glas Naroda" prevel G. P.

(Nadaljevanje.)

Mr. Blood se je nasmehnil ter se priklonil, kajti spoprijateljil se je bil s tema dvema ženskama, kojih eno je celo nekaj časa zdravil. Nobenega odgovora pa ni dobil na svoj pozdrav. Mesto tega pa so oči obeh zle nanj z mrljim preziranjem. Smehtljaj na njegovih tenkih ustnicah je postal nekoliko širši in nekam manj prijazen. Razumel je vzrok te sovražnosti, ki je naraščala sleherni dan tekom edega preteklega tedna, odkar je prišel Monmouth, da zmede glave žensk vseh starosti in stánov. Gospodični Pitt sta ga obsojali, ker je stal na strani, čeprav je bil mlad in močan in čeprav bi njegova vojaška izurjenost sedaj lahko dobro služila stvari. Sovražili sta ga, ker je mirno vlekel svojo pipico ter zalival geranije na ta večer vseh večerov, ko so se duhoviti mož grinjali krog protestantovskega preročitelja ter mu ponujali svojo kri, da ga postavijo na prestol, kamor je spadal.

Če bi se Mr. Bloodu zdelo vredno razpravljati o teh zadevah s tema dvema gospodičnima bi jima lahko rekel, da je sit potovanja in pustolovstva, da se je lotil sedaj kariere, kateri je bil od prvega povečan in za katero se je pripravil s svojim učenjem; da je zdravnik, ne pa vojak; da je celice ran, ne pa ubijalec. Oni dve pa bi mu odgovorili, to je vedel dobro, da je v takem slučaju dolžnost vsakega človeka, ki se snatra za moč, prijeti za orožje. Pojasnili bi mu, da je lastni nečak oben, Jeremija, ki je bil po poklicu mornar, — kaj ti slaba prota je privedla mladega človeka ravno ob tem času v Bridgewater zaliv, — zapustil krov svoje ladje ter prijel za muško to, v obrambo pravice. Mr. Blood pa ni bil eden onih, ki se radi prekežajo.

Kot sem že dejal, je bil človek, ki se je zadovoljil s samim seboj.

Zaprle je svoje okno, potegnil zastore skupaj ter se obrnil proti prijetno osvetljeni sobi ter mizi, katero je v istem trenutku ravno pogrnjala njegova gospodinja, Mrs. Barlow. Njej pa je naglas pojasnil svoje misli.

— Zameril sem se onim kislim gospodičnam onostran ceste.

Imel je prijeten glas, kojega kovinasti blešč je mehčal njegov liski povdarek, katerega ni nikdar izgubil tekom vseh svojih potovanj in bledenj. To je bil glas, ki je lahko zapeljivo in božajoče dvoril ali pa ukazoval na tak način, da si je izsilil pokorščino. Cela narava moža se je kazala v njegovem glasu. Kar se tiče ostalega, je bil vsek in suh, zarjavel kot eigan ter z očmi, ki so bile presenetljivo snje v tem temnem lieu, pod ravnimi, črnimi obrvmi. Te njegove oči so bile čudovito presunljive ter polne umerjene osabnosti, ki se je dobro skladala tudi z njegovimi trdnimi ustnicami. Čeprav je nosil črno obleko kot se je spodobilo njegovemu poslu, jo je nosil s eleganco, izvirajočo iz ljubezni do oblek, lastno preje pustolovecem kot je bil nekoč kot pa umerjenemu zdravniku, kar je bil sedaj. Njegova suknja je bila iz finega kamelota ter zarobljena s srebrnom. Zapestnice so bile iz mehčinski čipki in njegov vrat je pokrivala kravata iz istega materijala. Njegova velika črna lasulja je bila skrbno počesana in navita.

Ko bi ga videli tako ter spoznali njegovo resnično naravo, katero je kazal povsem jasno, bi se brez dvoma pričeli vpraševati, kako dolgo časa se bo tak človek zadovoljil ležati in vegetirati v tem osamljenem kraju, kamor ga je bil zanesel slučaj pred nekako šestimi meseci; kako dolgo se bo počel s poslom, za katerega je postal usposobljen še predno je prišel živeti. Čeprav vam bo težko vrjeti to, ko boste spoznali njegovo zgodovino, prejšnjo in poznejšo, je vendar mogoče, da bi nadaljeval to svojo miroljubno eksistenco, se nastanil ter živel življenje zdravniška v tem Somersetshire pristanu, če bi ne bilo onega trika, katerega mu je usoda pripravila ravno tedaj. To je sicer mogoče, a ne vrjetno.

Bil je sin nekega irskega medikusa ter ženske iz Somersetshire okraja, v koje žilah se je pretakala pustolovska kri Frobisherjev. To nam pojasni do gotovega obsega divjost, ki se je v mladih letih pojavila v njem. Ta divjost je globoko vznemirila njegovega očeta, ki je bil izvanredno miroljubne narave, če pomislimo, da je bil Iree. Od prvega pričetka je bil sklenil, da mora njegov sin slediti njegovemu vzgledu in Peter Blood, ki se je lahko učil ter bil tudi vedeljan, je dal očetu zadoščenje s tem, da je sprejel v starosti dvajsetih let čin bakalavreja zdravniške vede na Trinity kolegiju v Dublinu. Njegov oče je preživel to zadoščenje le tri bome mesece. Njegova mati pa je bila mrtva takrat že par let. Na ta način je podoval Peter Blood par sto funtov, s katerimi je odšel po svetu, da si ga ogleda ter da duška nemirnemu duhu, ki ga je navdajal. V sled čudnih prilik usode je stopil v službo Nozozemcev, ki so bili takrat v vojni s Francijo. Ker pa je ljubil predvsem morje, je sklenil služiti na tem elementu. Služil je pod slavnim Ruyterjem tr se boril v Sredozemskem morju tudi v veliki bitki, v kateri je ta veliki nizozemski admiral izgubil svoje življenje.

Po miru, sklenjenem v Nimegu, so postala njegova gibanja nekam nejasna in negotova. Vemo pa, da je preživel dve leti v nekaj španski jeli, čeprav nam ni znano, kako je prišel tjakaj. Radičje je tudi takoj po oprostitvi stopil v službo Francije ter se boril s Francozi proti Špancem na Nizozemskem. Ko je dosegel konečno starost dva in tridesetih let, se je ločilo domotožje, postrežno od slabega zdravlja, posledice neke zanemarjene rane. V Nantes se je vekreal v namenu, da odpotuje na Irsko. Slabo vreme pa je zaneslo jadralnico v Bridgewater zaliv in ker se je zdravje Blooda tekom potovanja še poslabšalo, je sklenil izkrepati se tam. V tem sklepu ga je potrdila še misel, da je to rojstni raj njegove matre.

Januarja meseca leta 1685 je prišel na tak način v Bridgewater, lastnik premoženja, ki je znanalo približno toliko kot ono, s katerim je odšel pred enajstimi leti iz Dublina.

Ker je vzljubil kraj, v katerem se je njegovo zdravje kmalu korenito izboljšalo in ker je bil mislil, da je doživel dosti pustolovstev, je sklenil nastaniti se stalno tamkaj ter se lotiti zdravniške profesije, kateri se je opredeljal, ko se je napotil v daljni svet.

To je cela njegova zgodovina do one noči, ko je bila šest mesecev pozneje izvojevana bitka pri Sedgemoor.

Ker je bil mnenja, da ga bližajoči se spopad prav nič ne briga, kot ga dejanski tudi ni in ker ga ni nadalje zanimala mrljična navdušenost, ki se je polastila Bridgewaterja, je šel Mr. Blood onega večera zgodaj spat. Spal je mirno že pred enajsto uro, ko je odjahal Monmouth s svojimi ustaškimi trumami po Bristol Road navzdol v namenu, da se izogne močvirju, ki je ležalo direktno med njim in kraljevo armado. Znano je, da je izgubil vse prednosti, ki jih je imel, namreč večje število mož ter presenetljivi napad na armado, ki je bila več ali manj zaspana, radi svojih zmot ter slabega vodstva, še predno se je dejanski spoprijel s Fevershanom.

(Dalje prihodnjik.)

Električni likalniki

po prenosnem plačilnem načrtu.

Određili smo, da preskrbimo Edisonove odjemalce z izbornim prvovrstnim likalnikom naprejšnjim plačilni načrt (brez nadaljnjih stroškov). Majhen deposit postavi likalnik v vašo trgovino. Ostanek se pridene vsak mesec v petih obrokih vašemu računu za elektriko.

Oglasite se v katerikoli naši izlozbi, ali pa telefonirajte Stuyvesant 5600, Extension 337, za zastopnika.

The New York Edison Company

At Your Service

General Offices: Irving Place and 15th Street

Podružnice, kjer se razkazuje in razstavlja električne priprave za udobnost, občinstva.

20 Norfolk St. 124 West 42d St. 362 East 149th St.
10 Irving Place. 151 East 86th St. 555 Tremont Ave.
15 East 125th St.

Umetnost v Rusiji.

Boljševski revoluciji očitajo — pravi Friderik Schottroffer v svoji knjigi o ruski umetnosti, — da je uradna protektorica futurizma in kubizma. Gotovo so se prve proletarske zmage gibale na umetniškem polju v najmodernejših in raznih oblikah. Ali mari ni povsod novo stremljenje v upodabljanju umetnosti, namreč stremjenje po tem, da bi postala umetnost taka, da bi jo razumele širše mase, dovedlo do zenoatavljenja oblik? Za sovjetsko Rusijo moremo reči samo to, kar velja v tem oziru za vsako revolucijo: sama iz sebe ni mogla uvesti nobene nove umetnosti. Umetnost je povsod in vselej nekaj, kar se more izobličiti samo organskim putem, kar se počasi razvija iz preteklosti ali vsaj kot antiteza proti njej. Če bi torej kdo identifičiral kubizem in ekspresionizem z boljševizmom, bi bilo to dokaj naivno. V resnici, zakaj naj bi revolucionarji, ki so vse življenje ticali v študiju Marksovih tez in ki za estetska razglabljanja gotovo niso imeli časa, kako naj bi začeli ti nenkrat propagirati najmodernejšo in zaničevati staro in udomačeno? Mnogim boljševikom je ta nova umetnost prav tako tuja in nerazumljiva, kakor kateremu koli malomeščanu. Pravijo, da je v Moskvi hotel dati višji uradni aretirati umetnika, ki je ustvaril ekspresionistični kip Marksa.

Res je, da je ruska revolucija s svojimi proletarskim značajem gotovo morala pospeševati umetnost, ki je gojila proletarsko fantastični razmah; samo treba je ugotoviti, da ta umetnost gotovo ni izum ad hoc ali pa uveljavljena z državnim odlokom. Ta nova umetnost ni nič drugega kakor umetnost današnjega zapada, ki se tudi stavlja v službo prosvete naroda. Z neko velikopotezno gestjo je revolucionarna vlada proklamirala pravo ljudstva na umetnost in je izjavila, da si lahko vsak človek zastoji ogleda vse muzeje in državne galerije. Iz istega občutka naravne pravice je seve — kakorkoli že! — poselja v zasebno lastnino. Velike zasebne zbirke so postale državne galerije. To je bilo obenem najboljši sredstvo, da so se umetnine rešile iz viharja revolucije.

Tako je prišlo, da ima Moskva danes najlepše galerije zapadnega slikarstva v Evropi. Najpopolnejši in najbolj urejeni moderni galeriji v Evropi sta danes bivši galeriji Ševčagina in Morozova. Obe sta sedaj kot državna last vsakomur dostopni. Največ je v teh dveh hišah pariške umetnosti, ki je tako popolno zastopana, da periede od leta 1890. do 1914. nikjer na svetu ne moreš lepše študirati kakor tu. Strokovnjaki so vsi stvar idealno uredili. Vsak umetnik je kolikor mogoče dobil svojo sobo, posebno v galeriji Ševčagina.

Pravica naroda na umetnost je izvedla še drugačne zaklade iz zasebnih skrinj, kjer so stvari počasi preprevali: krasne Stradivarijeve, Amatijske, Guarnerijeve violine. Vse to se je zbralo in se razstavilo v posebnem muzeju, ki jih tu pa tam razdeljujejo umetnikom, od časa do časa prirejejo koncerte na teh instrumentih. Moskva ima danes komorni kvartet, čigar vsi štirje člani imajo prave Stradivarijeve violine. Kdor je imel priložnost slišati, kako so tu "Ruski kvarteto" igrali na te violine Schubertov Adagio iz "Deklica in smrt", bo gotovo želel dogodek, med najlepše umetniške spomine svojega življenja.

Čehi so pričeli proizvajati svilo.

Iz Washingtona poročajo: — Trgovski komisar Payne poroča, da je zveza za pospeševanje proizvodnje svil razdelila po čeli Čehoslovski v tekočem letu en milijon mladih murvinih drevce. Poročilo pravi nadalje, da se peča tri tisoč kmetov z gojenjem dvajsetih milijonov gosonic sviloprepjek.

Tozadevna zveza, ki posluje že tretje leto, ki ne išče nikakih bičkov in ki je financirana od čehoslovške vlade, je ustanovila svojo lastno predilnico za svilo, da olajša s tem razvoj te dobilkanosne industrije.

Kokone ali bube kupuje zveza po sedemdeset kron za kilo od kmetov, ki se pečajo z gojenjem sviloprepjek, nakar jih razvije ter proda predilnicam. Čisti dobitek zveze se razdeli med člane kot premije.

Čehoslovške predilnice so kupovale dosedaj svojo svilo v inozemstvu. Leta 1920. je uvedla republika skoro 600.000 kil surove svile. Letošnji pridelek cenijo na osem metričnih ton kokonov ali bub za Češko, Moravsko in Slezijo, ter dvajset metričnih ton za Slovaško in Rutensko. Svila, proizvedena na Čehoslovskem, je zelo močna in kokoni so pogosto izvanredno veliki.

IZ JUGOSLAVIJE.

Interes Francozov za jugoslovanske češnje.

Ker letošnji pridelek češnje v Californiji ne bo ravno velik, se je že več francoskih trgovcev obrnilo na jugoslov. trgovsko agencijo v Parizu za potrebne podatke o stanju češnje v Jugoslaviji.

Velika vinska razstava v Beogradu.

Ministrstvo poljoprivrede je sklenilo, da priredi koncem leta veliko vinsko razstavo v Beogradu. Te razstave se bo udeležilo mnogo vinogradnikov in vinskih trgovcev iz vse Jugoslavije.

Jugoslovanska akademska zadruga v Berlinu.

V Berlinu se je ustanovila "Jugoslovanska akademska zadruga", ki ima namen podpirati siromasne dijakke ter zastopati akademске interese pri nemških šolskih oblastih. Razen tega bo za druga prirejala naučna potovanja in predavanja. Slihe ustanove namerava osnovati zadruga na vseh nemških univerzah.

Izdelovanje poštinih znamk.

Iz Beograda poročajo: Uprava državnih monopolov je prejela od Nemčije ponudbo za dobavo modernega rotacijskega stroja za tiskanje poštinih znamk. Dobava bi se izvršila na račun reparacij. Tako bo Jugoslavija mogla v lastni režiji preskrbovati potrebne poštne znamke ter se izogniti vsem onim aferam, ki so doslej spremljale skoro vsako naročilo jugoslovanskih znamk v tujini.

Velik požar v južni Srbiji.

Iz Beograda poročajo, da so v južni Srbiji izbruhili veliki gozdni požari. Enaka poročila prihajajo iz Foče v Bosni. Obstaja velika nevarnost, da se razširijo tudi na Novipazar.

Prohibicija v Belgiji.

Znani belgijski socialistični vodja Emil Vandervelde je dosegel, da je belgijska vlada najstrožje prepovedala vse hazardne igre in točenje alkohola v restavracijah, barih in kavarnah. Ta prohibicija pa je zelo čudna, ker more vsak kupiti v drogerijah naenkrat dva litra alkohola ter se napiti dmoa. V javnih lokalih pa je prepovedana vsaka kapljica alkohola. Angleški in ameriški uristi menda da to bojkotirajo Ostendde.

Dolgi prsti — aretacija.

29letni Nikolaj Sulić je na trgu Ponterosso v Trstu stegnil svoje prste po torbici Josipine Ferluga stanujoče na Konkodelu. V torbici je bilo 60 lir, katerih pa mu tržni komisar Padani ni privoščil; nasprotno, spravil ga je v zaper.

POZIV.

Naznani nam naj svoj sedanjí naslov Mr. JOHN LUBELJEK. Pred kratkim je prišel iz starega kraja ter odpotoval nekam v Pensylvanijo.

Frank Sakser State Bank,
82 Cortlandt St. New York City
(20-22-9)

Rada bi zvedela za naslov JAKOBA VIRANTA, doma iz Klade fara Golo nad Izom pri Ljubljani. Biva okoli 8 let v Ameriki in se je nahajal pred več časom neke v Minnesoti. Podpisana sem prišla pred kratkim časom v Ameriko in bi mu rada sporočila več važnega od njegovega doma. Prosim cenjene rojake, če kateri ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali naj se mi pa sam oglaš na naslov: Josephine Skrijane, 1118 E. 64. St., Cleveland, Ohio. (22-23-9)

DEVARJI, DELO!

Potrebujem 50 drvarjev takoj! Kompanija je ravno zvišala plačo od drv na \$2.00 od korta. Drevje je lepo, stoječe. Pridite ali se pa pisмено obrnite na: John Bartol, Vail Spur, Forest Lake, Mich. (21-22-9)

Rad bi izvedel za prijatelja FRANKA KNAFELCA, doma iz Jurč pri St. Petru, podmaže Adejov. Prosim, če kdo izmed rojakov ve za njegov naslov, da ga mi javi, ali naj se pa sam oglaš. — Louis Ulljan, R. F. D. 3, Emporium, Pa. (21-22-9)

Kje sta ANTON LOGAJ in JOS. BLAZICH? Oba sta doma iz Volč pri St. Petru na Notranjskem. Pred nedavno sta se nahajala v Batuli, Pa. Prosim ju, da se oglašita na naslov: Frank Spetich, c/o James O. Dell, Star Route, Bradford, Pa. (21-22-9)

PTIČEK, KJE SI? Da ne bo slovenska javnost za enkrat izvedela tvojega imena in preteklosti, zato zahtevam, da se javiš in plačš, kar dolguješ. Če to ne bo zadostovalo, potem sveda pa pride še ime na vrsto. — John Fanger, P. O. Box 274, Widen, W. Va. (21-23-9)

Glede izplačil v ameriških dolarjih!

Po novi odredbi finančnega ministertva v Jugoslaviji je bankam tam, sda prepovedano izplačevanje čekov ali drugih nakazil v tujih valutah. Ako torej pošljete denar v ameriški valjavi, bo jsi potom čeka ali nakazila, ga banka v Jugoslaviji ne sme izplačati v dolarjih, temveč po dnevnem tečaju v domači valuti, to je v kronah oziroma dinarjih.

H sreči se je pa pri sestavi omejenega odredbe vnosovala potreba iz členov v točko, da zamoreno za stvar, ki ima je potovati v Ameriko, avriti se vedno izplačila v ameriških dolarjih, vendar pa nakazilo ne sme presegati zneska \$250. — za vsakega posameznega potnika. Do te svote pa lahko izplačamo poljubno zneske. Ameriški denar se izplača le proti predložitvi potnega lista v črdu Jadranske banke v Ljubljani ali Zagrebu.

V AVSTRIJI, ITALIJ in ZASEDE. NEM OZEMLJU da še vedno lahko brez ovir izvožimo izplačila v ameriških dolarjih. Na nakazilni ali naročninski listu naj bo vidno označeno, da se ima izvršiti izplačilo v ameriških dolarjih. Poleg zneska, ki naj se izplača v ameriškem denarju, se nam mora poslati tudi za potrditve in druge stroške kakor sledi:

Za izplačila od \$ 10. — do \$ 50. centov, za izplačila od \$ 10. — do \$ 50. — po \$ 1. — za izplačila, ki presegajo znesek \$ 50. — po 2 centa od vsakega dolara ali po \$ 2. — od sto.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank,
82 Cortlandt St. New York, N. Y.

Kretanje parnikov - Shipping News

25. septembra:	France, Havre.	14. oktobra:	La Lorraine, Havre; Olympic, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen; Orbita, Cherbourg in Hamburg; Saxonia, Cherbourg in Hamburg; Finland, Cherbourg; Arabia, Genova; Belvedere, Trst.
26. septembra:	Seydlitz, Bremen. Mauretania, Cherbourg.	17. oktobra:	Mauretania, Cherbourg; Resolute, Cherbourg in Hamburg.
27. septembra:	President Adams, Cherbourg; Seydlitz, Bremen.	18. oktobra:	Pres. Garfield, Cherbourg.
28. septembra:	Mount Clay, Cherbourg in Hamburg.	19. oktobra:	Pochebau, Havre.
30. septembra:	Rotterdam, Boulogne.	21. oktobra:	Hemerie, Cherbourg; La Savole, Havre; Zealand, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen; New Amsterdam, Boulogne; Orduna, Cherbourg in Hamburg; Pres. Wilson, Trst.
2. oktobra:	Siera Nevada, Bremen.	24. oktobra:	Aquitania, Cherbourg.
3. oktobra:	Aquitania, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg.	25. oktobra:	Pres. Monroe, Cherbourg; York, Bremen.
4. oktobra:	Pres. Van Buren, Cherbourg; Paris, Havre.	6. oktobra:	Tuscany, Genova; America, Genova.
5. oktobra:	Caronia, Cherbourg in Hamburg; Monwella, Cherbourg in Hamburg; Bayern, Hamburg; Giulio Cesare, Genova.	22. oktobra:	Lafayette, Havre; Majestic, Cherbourg; Kroonland, Cherbourg; Noordam, Boulogne; Conte Rosso, Genova.
7. oktobra:	America, Cherbourg in Hamburg; Majestic, Cherbourg; Ryndam, Boulogne.	31. oktobra:	Berengaria.
10. oktobra:	Berengaria, Cherbourg.	1. novembra:	Paris, Havre.
1. oktobra:	Pres. Polk, Cherbourg; France, Havre; Hannover, Bremen.	7. novembra:	Colombo, Genova.
12. oktobra:	Pres. Arthur, Bremen; Mount Carroll, Hamburg; Taormina, Genova.	11. novembra:	Argentina, Trst.

Velik izlet naravnost v Dubrovnik.

(z oljem gnanimi parobrodi.)

SCYTHIA — 25. nov. TUSCANIA — 6. dec. Največji moderni parniki, ki plujejo naravnost v Jugoslavijo, — Razkošnost, udobnost, hrana in postrežba nemakirjive. Vino brezplačno. Privatne kabine. Redka prilika, da obiščite svojo domovino na teh plavajočih palačah, toda po zmerni ceni. Izkoristite jo. Takoj si preskrbite mesto. Vizuma ni treba.

Istotako preko Cherbourga vsak tork. BERENGARIA, AQUITANIA, MAURETANIA. Zamorete biti v 9. dneh v Jugoslaviji. Za karte in drugo vprašajte pri vašem bližnjem agentu.

Zastopnik Cunard črte

bo vodil jugoslovanski izlet na "Scythiji".

Mr. J. Kampotich, član new yorskkega tujezemskega departamenta Cunard črte, bo vodil jugoslovanske izletnike, ki bodo odpotovali iz New Yorka dne 25. novembra na z oljem kurjeni "Scythiji", največjem parniku, kar jih je bilo kdaj v Dubrovniku, jadranskem pristanišču Jugoslavije. Mr. Kampotich se je pred kratkim vrnil s potovanja po Jugoslaviji ter popolnoma pozna tamkaj prevladujoče razmere.

Dne 6. decembra odpluje proti Jugoslaviji "Tuscany", ki dospe v Dubrovnik 23. decembra.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Cenj. naročnikom Glasa Naroda v West Virginiji poročamo tem potom, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik.

Mr. JOSEPH ČERNE, kateri je pooblaščen nabirati na ročnino za naš list; zatorej prosimo rojake, da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni.

Slovenic Publishing Co.

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledeče:

Prvi del: GLASOSLOVJE.
Drugi del: OBLIKOSLOVJE.
Tretji del: VAJE.
Četrti del: POGOVORI IZ VSAKODANJEGA ŽIVLJENJA.
Peti del: SLOVEN.-ANGLEŠKI BESEDNJAK.
Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, cena s poštnino \$1

Slovenic Publishing Company
62 Cortlandt Street New York, N. Y.